

Bütüncülük

Kendimizi bir Türk mimarı, hattatı, bezemecisi yerine koyarak tabiata, ilkin bitkiler âlemine bakalım, ne göreceğiz? Bu bitkiler gövde, dal, yaprak, çiçek, türlü biçim, renk ayrılıkları bir yana, canlı, yaşayan, üreyen varlıklarda göze çarpan en büyük gerçek nedir? Onların eksiksiz, aksaksız, kendi kendilerine yetici birer bütün hiç bir ek, hiç bir yama almıyan birer canlı bütünlük olmaları değil mi? Şimdi bir de hayvanlara, bu sırada onların en olgun soyu olan insana bakalım. İnsan da öyle, binbir parçadan, biçimden, renkten olma, eksiksiz, aksaksız bir bütündür.

Bu görgüde tabiat düşüncesi ile birlik, bütünlük düşüncesi birbirine karışıyor. İşte Türkün bütün plâstik eserlerinde baş eğdiği tabiat, oluş, varlık yasası bu bütünlük yasasıdır. Türkün camisi, medresesi, hamanı, çeşmesi, yazısı, mobilyası, âletleri, bezemesi, hep birer bütündür. Türk sanat eserlerinde hiç bir parçayı bütünün bütünlüğünü bozmadıkça, bütünü sakatlamadıkça ayıramazsınız. Türk sanatında bütüncülük geleneğinin ne kadar kuvvetli bir gelenek olduğunu anlamak için yalnız mimarlık eserlerine değil mutbak eşyasına kadar en ufak eserlerine bakınız.

2

altı 10 da
10 yok

13
12

26
13

156

Lövden gövdeye de ~~örnek~~ ^{de} vardır, ~~parçaların~~ ekli parçalardan mey-
dana gelmiştir, yamalı boğaya benzer!
Gövde vardır, bir lüften gibi görürüz, ^{de}
~~parçaların~~ ^{de} parçaların anlaşılmasıyla
meydana gelmiştir. Gövde de vardır,
parçaları ~~duyulan~~ bir lüfttür,
lüfte; hayran, insan gövdesi gibi.
Nümcü tip gövdeyi ancak organik
yaratıklarda, bir de sanal ~~tasarım~~
kavimde görebilirsiniz. Tensel düşün,
tinsel düşün, sanal eser bu gövdeyi
birlikte, lüften gövdesini, bir organik
ma. ~~tasarım~~ tasarımda sanal
eserinin ~~elmanın~~ ^{elmanın} lüfte ~~tasarım~~ ^{tasarım}
~~ulaşamaz.~~ ~~ma~~ Bu sırada ~~ulaşma~~ ^{ulaşma} içinde
ekin, süsün, işledi bakam varlık
ların bilmi ~~reda~~ ^{reda} ~~olmaz.~~ ^{olmaz.} Sanal
~~tasarım~~ ^{ipte dünya} sanal eserleri bu bakam-
dan da inceleme ~~meçhce~~ ^{meçhce} bu eserler
için bir diğer ~~sıra~~ ^{sıra} ~~tasarım~~
elde ~~duyacaktır.~~

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerde İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtımı

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTWRT0100602